

Замлинський Віктор,
доктор економічних наук,
професор кафедри економіки промисловості,
Одеський національний технологічний університет
ORCID 0000-0001-7642-2443
zam.agrariy@gmail.com

Гнатєва Тетяна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Одеський державний аграрний університет
ORCID 0000-0001-6071-0889
hnatieva_tn@ukr.net

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ МОДИФІКАЦІЇ ОБЛІКОВО- АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Анотація

У статті розглянуто основні аспекти адаптації національних облікових систем до сучасних викликів, зокрема, в умовах підвищених ризиків. Окреслено шляхи вдосконалення облікової політики, зокрема через цифровізацію, інтеграцію ESG-показників та врахування впливу військових конфліктів на глобальну економіку. Обґрунтована модифікація принципів у системі обліково-аналітичного забезпечення. Управління економічною безпекою в умовах підвищених ризиків воєнного стану передбачає модифікацію принципів системи обліково-аналітичного забезпечення. Розробка глобальної обліково-аналітичної моделі має враховувати вплив військового конфлікту в Україні, який суттєво змінює глобальний економічний простір. У статті досліджено екологічну та соціальну відповідальність, які на наднаціональному рівні поступово інтегруються у систему фінансової звітності через включення показників сталого розвитку (ESG), що сприяє реальному відображенню впливу діяльності компаній на довкілля та суспільство. Автоматизація обліку та обробки даних здійснюється за допомогою цифрових технологій, що забезпечує підвищення ефективності й точності облікових процедур, а також зменшують ризики, пов'язані з людським фактором. Розглянуто складові національних облікових систем, що формують аналітичну базу даних. Дослідження спрямоване на розробку та впровадження модифікованої під сучасні ризики обліково-аналітичної моделі, що дозволить підвищити ефективність управління в сучасних умовах воєнного стану, повоєнного відновлення та глобальних економіко-соціальних трансформацій.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, принципи бухгалтерського обліку, модифікація, управління ризиками, цифровізація, трансформація.

UDC 657

Viktor Zamlynskyi,
Doctor of Economics, Professor,
Odesa National University of Technology
ORCID 0000-0001-7642-2443
zam.agrariy@gmail.com

Hnatieva Tetiana,
PhD in Economics,
Associate Professor of the Department
of Accounting and Taxation
Odessa State Agrarian University
ORCID 0000-0001-6071-0889
hnatieva_tn@ukr.net

CONCEPTUAL BASICS OF MODIFICATION OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF MANAGEMENT IN THE MODERN CONDITIONS OF GLOBAL TRANSFORMATION PROCESSES

Abstract

The purpose of the article is to develop theoretical and methodological foundations, practical recommendations, and principles of accounting and analytical support in order to increase management efficiency in the context of global economic transformations.

The scientific novelty. The article considers the main aspects of adaptation of national accounting systems to modern challenges, in particular, in conditions of increased risks. Ways to improve accounting policy are outlined, in particular through digitization, integration of ESG indicators and consideration of the impact of military conflicts on the global economy. In particular, national accounting systems that provide the formation of a database for economic analysis include key components that determine their structure and functionality and are the basis for building a reliable information base that is used in management decision-making processes. Reasoned modification of the principles in the system of accounting and analytical support. Management of economic security in conditions of increased risks of martial law involves modification of the principles of the accounting and analytical support system. This requires the adaptation of methods and procedures to the conditions of uncertainty caused by military actions to preserve the efficiency of business processes and ensure economic sustainability. The development of a global accounting and analytical model should take into account the impact of the military conflict in Ukraine, which significantly changes the global economic space. This concerns ensuring the stability of food markets, financial inclusion, as well as the formation of mechanisms for responding to new challenges. The article examines environmental and social responsibility, which at the supranational level are gradually integrated into the financial reporting system through the inclusion of indicators of sustainable development (ESG), which contributes to the real reflection of the impact of companies' activities on the environment and society. Automation of accounting and data processing is carried out with the help of digital technologies, which ensures an increase in the efficiency and accuracy of accounting procedures, and also reduces the risks associated with the human factor. The components of national accounting systems that form an analytical database are considered.

Conclusions. *The research is aimed at the development and implementation of an accounting and analytical model modified for modern risks, which will allow to increase the efficiency of management in the modern conditions of martial law and post-war reconstruction, and global economic and social transformations.*

Keywords: *accounting and analytical support, principles of accounting, modification, risk management, digitalization, transformation.*

Постановка проблеми. У період кризи, коли вразливість світових продовольчих ринків стає критичним фактором економічної стабільності та сталого розвитку, якісне обліково-аналітичне забезпечення виступає ключовим інструментом для своєчасного реагування на виклики, забезпечення прозорості економічного капіталу та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Якщо проаналізувати конвергенцію системи бухгалтерського обліку в глобальному контексті під впливом економічних криз і невизначеності, можна прийти до висновку, що актуальним є прискорення гармонізації стандартів. Економічні та соціальні негаразди підштовхують країни до впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) для забезпечення прозорості та довіри інвесторів. Уніфікація бухгалтерських стандартів дозволяє легше порівнювати фінансову звітність компаній з різних країн, що є критично важливим у періоди глобальної невизначеності та зростання вимог до облікової інформації. Кризи сприяють підвищенню вимог до якості, достовірності та своєчасності фінансової інформації. Інвестори, кредитори та регулятори вимагають детальнішого розкриття усіх можливих аспектів, зокрема ризиків, управління ліквідністю та впливу зовнішніх факторів на фінансовий стан компаній. Адаптація до специфіки глобальних ризиків під час поглинання і перерозподілу національних економік 21 століття поступово проявляє загальну тенденцію до конвергенції, тобто гіпотези в економіці про те, що бідніші країни за рівнем доходу населення будуть розвиватися набагато швидшими темпами, ніж багатші країни. Отже, національні системи обліку саме у цьому руслі мають адаптуватися до локальних умов, що зумовлює необхідність збалансування між глобальними вимогами та місцевими потребами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У науковому забезпеченні облікової політики переважна увага приділяється питанням теорії обліку та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, які досліджували Richard L. Matthews, Thomas A. Lee [2], R. Anthony, W. Govindarajan [3], та інші вчені. Питання фінансової глобалізації та інтеграції досліджувалася у працях Paul Krugman «The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008» [4], Jean Tirole «The Theory of Corporate Finance» [5], Douglass C. [6]. Великі дані та цифрові технології в обліку стали об'єктом вивчення таких вчених, як Viktor Mayer-Schönberger, Kenneth Cukier [7], Erik Brynjolfsson, Andrew McAfee [8], Klaus Schwab [9], сталий розвиток та облік ESG-факторів розглядали Joseph Stiglitz [10], Hans Vissman, Shalbayeva Sh. [11], Michael Krzus, Крюкова І.О., Власенко Т.А. [12], та інші.

Питаннями міжнародної економічної політики та її впливу на облік присвятили свої дослідження Jan Tinbergen [13], Francis Fukuyama [14], Carmen Reinhart, Kenneth Rogoff [15], фінансовій стабільності та економічній безпеці - Nassim Nicholas Taleb [16], John Maynard Keynes [17], Ben Bernanke [18], порівнянню облікових систем різних країн – Shakti G. Mundra, Peter Woolf, S. J. Gray [19], Robert Shiller [20], Charles Kindleberger [21], Richard Kozul-Wright, Жук В.М., Василюшин С.І. та інші [26-37].

Незважаючи на значні здобутки та апробацію окремих досліджень на практиці, формування модельного підходу і державної облікової політики не має достатнього наукового обґрунтування. Потребує коригування теоретичний обліково-аналітичний базис, принципи, класифікація, їх зміст і взаємопов'язаність. Зважаючи на національну потребу до формування облікової політики доцільно продовжувати ґрунтовні дослідження на основі вищезазначених теоретичних напрацювань.

Метою статті є розробка теоретико-методологічних засад, практичних рекомендацій, та принципів обліково-аналітичного забезпечення з метою підвищення ефективності управління в умовах глобальних економічних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адаптація до змін та кризових умов складається з гнучкості системи обліку в умовах економічної нестабільності та наявності механізмів швидкої оптимізації законодавства та облікових стандартів. Ці характеристики формують основу для створення бази даних економічного капіталу, яка відображає реальну фінансову стійкість суб'єкта господарювання та його здатність ефективно використовувати ресурси.

Регіональні відмінності відповідно до облікових і статистичних особливостей повинні враховуватися через такі аспекти як адаптація облікових стандартів, що містять використання регіональних підходів до ведення бухгалтерського обліку залежно від місцевих економічних умов, узгодження національних стандартів із регіональними практиками ведення обліку. Методологія збору статистичних даних має враховувати специфіку регіональної економіки, наприклад, галузевої структури, демографічних показників або рівня зайнятості, та розробляти регіональні класифікатори для точнішого обліку економічних ресурсів.

Характеристика національних облікових систем, на базі якої здійснюється формування даних економічного аналізу, складається з таких ключових компонентів, як:

- законодавчі акти, які регулюють бухгалтерський облік та фінансову звітність;
- системи класифікації економічних ресурсів, тобто поділ активів і пасивів за їх природою, функціями та тривалістю використання;
- методології оцінки економічного капіталу, зокрема використання історичної чи ринкової вартості;

- підходів до оцінки активів, зобов'язань та капіталу (вартісна оцінка, амортизація, переоцінка);
- методів визначення собівартості продукції, робіт і послуг;
- політики врахування ризиків та непередбачених витрат.

Потрібно відновити відображення особливостей діяльності регіональних галузей (сільського господарства, туризму, промисловості), налаштувати облікові методики у відповідності до галузевих податкових і правових норм, циркулярності та стійкого розвитку. Цифровізація прискорить впровадження інструментів моніторингу галузевих і регіональних економічних показників і спростить формування аналітичних моделей для прогнозування розвитку регіонів і країн на основі зібраних даних. Урахування цих відмінностей дозволяє створити більш точну і адаптовану систему обліку та статистики, яка відповідає потребам окремих регіонів і сприяє їхньому ефективному розвитку.

Формування правил облікової глобальної моделі має базуватися на таких основних складових, як уніфікація стандартів обліку, що містить розробку єдиних облікових стандартів, заснованих на МСФЗ (IFRS), для забезпечення порівнянності фінансових даних і гармонізацію регіональних норм із глобальними принципами обліку, з урахуванням національних особливостей; прозорість та підзвітність у створенні чітких механізмів фінансової звітності для відкритого доступу до даних усіх зацікавлених сторін, запровадження системи аудиту та контролю для забезпечення достовірності звітів.

Цифровізація облікових процесів для автоматизації обліку та обробки даних впроваджується за допомогою блокчейн-технологій для забезпечення безпеки та прозорості фінансових операцій. Формування єдиної бази даних для збору, аналізу та зберігання інформації з різних регіонів і секторів економіки і використання великих даних (Big Data) для прогнозування фінансових трендів і підтримки прийняття рішень забезпечує модульність та адаптивність системи і створює гнучкі механізми для інтеграції нових елементів у глобальну систему.

Екологічна та соціальна відповідальність у наднаціональному рівні поступово призведе до включення показників сталого розвитку (ESG) у систему фінансової звітності і реального відображення впливу діяльності компаній на довкілля та суспільство. Координація дій між міжнародними бухгалтерськими організаціями поступово сформує глобальні регламенти для запобігання ухиленню від сплати податків та фінансових махінацій.

Фінансова інклюзія це забезпечення доступу до фінансових інструментів для всіх суб'єктів господарювання, незалежно від їх розміру та регіону діяльності, а також інтеграція малого та середнього бізнесу в глобальну фінансову систему. Постійний контроль, моніторинг та вдосконалення на основі регулярного перегляду облікових стандартів для врахування нових економічних викликів, проведення досліджень щодо ефективності існуючих облікових практик та їх удосконалення

створить основу для формування глобальної облікової моделі, яка враховує як сучасні виклики, так і перспективи розвитку фінансової системи.

У кризові періоди важливим стає розробка тимчасових стандартів чи практик, що враховують поточну економічну ситуацію. У періоди невизначеності значущість отримують аспекти управлінського обліку, прогнозування та оцінки ризиків (табл. 1). Зростає роль нефінансових показників (екологічних, соціальних, управлінських) у звітності, що сприяє формуванню більш повної картини стану компанії. Економічні кризи стимулюють використання цифрових технологій, які покращують процеси збору, обробки та аналізу бухгалтерської інформації. Водночас це створює потребу в адаптації облікових систем до нових реалій, таких як автоматизація обліку та використання штучного інтелекту. У періоди криз держави посилюють контроль над фінансовою звітністю для запобігання фінансовим махінаціям і забезпечення стабільності економічної системи. Підвищується роль міжнародних організацій, таких як Рада з МСФЗ, у встановленні універсальних стандартів. Конвергенція також сприяє запровадженню підходів, орієнтованих на стійкість компаній до кризових явищ, зокрема аналізу довгострокових ризиків і стратегії їхнього подолання. Отже, економічні кризи і невизначеність слугують каталізатором змін у системах бухгалтерського обліку, прискорюючи їхню глобальну інтеграцію, але водночас висвітлюючи потребу в гнучкості, адаптивності та врахуванні локальних особливостей.

Важливість врахування військового конфлікту в Україні при розробці глобальної економічної моделі обумовлена його суттєвим впливом на різні аспекти міжнародної економіки, зокрема на постачання енергоресурсів, викликавши глобальну енергетичну кризу, порушення логістичних ланцюгів спровокувало зростання цін на продовольство та енергоносії впливає на інфляційні процеси в багатьох країнах. Зростають ризики масової міграції та внутрішнього переміщення населення, що створює додаткове навантаження на економіки сусідніх держав і необхідність адаптації соціальних програм і моделей обліку для підтримки вимушених переселенців. Порушення виробництва та експорту українського зерна і соняшникової олії створює глобальні проблеми з продовольством і вимагає побудови нових стратегій для забезпечення продовольчої безпеки в умовах війни, провокує перерозподіл товарних потоків і формування нових економічних альянсів.

Україна в глобальній економіці після конфлікту займе чільне місце. Відновлення країни стане каталізатором для залучення інвестицій і розвитку інфраструктури і національна економіка нашої країни може стати моделлю для тестування інноваційних економічних рішень у постконфліктних умовах. Розробка економічної моделі з урахуванням цих факторів дозволить створити адаптивну систему, яка враховує сучасні виклики, ризики та можливості для глобальної економіки.

Коригування облікової політики підприємств за умови сучасних ризиків і можливих глобальних перспектив повинні містити оцінку впливу економічних,

геополітичних та соціальних ризиків, включаючи військові конфлікти, пандемії та інфляційні процеси, а також аналіз специфічних ризиків, пов'язаних із діяльністю підприємства, таких як коливання валютного курсу, переривання ланцюгів постачання, чи зміни в законодавстві.

Адаптація методів оцінки активів і зобов'язань потребує перегляду підходів до знецінення активів, зокрема тих, що постраждали від форс-мажорних обставин і гнучкості у визнанні доходів і витрат.(таблиця 1).

Модифікація звітності для внутрішніх і зовнішніх користувачів повинна ґрунтуватися на розширенні фінансової звітності для відображення впливу ризиків та прогнозів на майбутнє, наданні нефінансової звітності, що враховує екологічні, соціальні та управлінські аспекти (ESG), врахуванні локальних адаптацій до міжнародних стандартів із урахуванням національної специфіки. Впровадження в обліковому політику та правила управлінського обліку процедур для управління в умовах воєнного стану, санкцій чи інших глобальних потрясінь для швидкого прийняття рішень в умовах нестабільності. Застосування облікових рішень для підтримки інвестиційної привабливості підприємства і планування відновлення бізнесу з урахуванням перспектив інтеграції в глобальні ринки має відбуватися у контексті глобальних перспектив.

Таблиця 1

Модифікація принципів у системі обліково-аналітичного забезпечення управління в умовах підвищених ризиків воєнного стану

Принцип	Сутнісна характеристика принципу
Принцип оперативності	Удосконалення механізмів збору, аналізу та передачі обліково-аналітичної інформації для прийняття рішень в умовах обмеженого часу. Використання сучасних технологій (хмарні платформи, мобільні додатки) для забезпечення доступу до даних у реальному часі.
Принцип адаптивності	Постійне оновлення методик оцінки ризиків з урахуванням динамічних змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Впровадження інструментів сценарного моделювання для прогнозування економічних загроз.
Принцип динамічності	Необхідність пришвидшення акумуляції обліково-аналітичного контенту, швидкої обробки для прийняття стратегічних рішень у максимально короткі терміни.
Принцип інтегрованості	Забезпечення узгодженості між обліковими, аналітичними та управлінськими процесами. Створення єдиної інформаційної системи для синхронізації дій підрозділів, що відповідають за економічну безпеку.
Принцип превентивності	Посилення моніторингу критичних показників фінансового стану для своєчасного виявлення потенційних загроз. Розробка механізмів раннього реагування на ризики, пов'язані з нестабільністю середовища.
Принцип економічної доцільності	Оптимізація витрат на забезпечення економічної безпеки шляхом використання ризик-орієнтованого підходу. Пріоритезація витрат на захист найбільш уразливих напрямків діяльності.

Принцип	Сутнісна характеристика принципу
Принцип конфіденційності	Забезпечення захисту чутливої інформації в умовах підвищених ризиків кіберзагроз та несанкціонованого доступу. Впровадження багаторівневих систем шифрування даних.
Принцип гнучкості	Можливість швидкої перебудови системи обліково-аналітичного забезпечення залежно від змін у зовнішньому середовищі. Впровадження механізмів постійного навчання персоналу для адаптації до нових умов.
Принцип прозорості	Забезпечення відкритості та зрозумілості процедур обліку та аналізу для всіх зацікавлених сторін. Підготовка регулярної звітності про економічну безпеку в доступному форматі.
Принцип безперервності	Гарантування функціонування системи обліково-аналітичного забезпечення навіть за умов форс-мажору чи тимчасової втрати доступу до інфраструктури. Створення резервних копій даних та аварійних планів дій.

Джерело: розроблено авторами

Глобальний економічний розвиток є бажаною умовою для національних економік, тому що він створює нові можливості для торгівлі, забезпечує доступ до інноваційних технологій, сприяє розширенню ринків збуту та зміцненню міжнародного економічного співробітництва. Крім того, інтеграція у глобальні економічні процеси дозволяє країнам залучати іноземні інвестиції, розвивати високотехнологічні галузі та підвищувати рівень добробуту населення. У довгостроковій перспективі це сприяє сталому розвитку, оптимізації використання ресурсів і формуванню ефективних моделей управління економічною діяльністю. Глобальні обліково-аналітичні та економічні потоки зближуються до кращого задоволення потреб у ресурсах та оптимізації співвідношення попиту та пропозиції, але має місце низка супутніх ризиків, а саме: зростання залежності від міжнародних ринків, що може призводити до нестабільності у випадку економічних чи політичних криз; загроза втрати економічного суверенітету окремих країн через надмірну інтеграцію; підвищення конкуренції між країнами, що розвиваються, і високорозвиненими економіками, що ускладнює доступ до ресурсів; посилення впливу транснаціональних корпорацій, що можуть диктувати свої умови в локальних економіках. Крім того, існує ризик цифрових загроз, таких як витік даних, кібератаки на фінансові та облікові системи, а також нерівномірний розподіл вигід від глобалізації, що може посилювати соціальну і економічну нерівність між країнами та регіонами. Інформаційну обліково-аналітичну асиметрію можна усунути завдяки гармонізації систем бухгалтерського обліку, а саме: впровадженню міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), які забезпечують єдині підходи до відображення фінансової інформації та підвищують її порівнянність на глобальному рівні. Це включає уніфікацію принципів оцінки активів, зобов'язань і власного капіталу, стандартизацію методів обліку доходів і витрат, а також запровадження прозорих правил звітування, що сприяють зниженню ризиків маніпуляції даними. Додатково гармонізація можлива через інтеграцію цифрових облікових платформ, які забезпечують уніфікований доступ до даних у реальному

часі, що дозволяє швидко аналізувати та приймати обґрунтовані рішення. Важливим аспектом є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють знаннями міжнародних стандартів та вміють адаптувати їх до національних умов. Це дозволяє зменшити рівень інформаційних перекосів та сприяє створенню глобальної довіри до фінансової звітності, що позитивно впливає на інвестиційний клімат і міжнародну співпрацю.

Існує потреба в загальних методах бухгалтерського обліку в галузях і економіках, тому що це забезпечує уніфікацію фінансової звітності, підвищуючи її прозорість і порівнянність на міжнародному рівні. Єдині стандарти обліку дозволяють інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам ефективніше оцінювати фінансовий стан і результати діяльності підприємств незалежно від їх місцезнаходження чи галузі. Це, у свою чергу, сприяє зниженню транзакційних витрат, покращує доступ до міжнародних фінансових ринків та стимулює приплив інвестицій. Крім того, загальні методи бухгалтерського обліку сприяють гармонізації економічної політики різних країн, забезпечуючи єдиний підхід до обліку активів, зобов'язань та капіталу. Це особливо важливо для транснаціональних корпорацій, які оперують у кількох юрисдикціях, оскільки уніфіковані методи дозволяють уникнути дублювання облікових процесів та спрощують складання консолідованої фінансової звітності.

Національні облікові системи, на яких здійснюється формування бази даних економічного капіталу, мають поєднувати у собі наступні ключові компоненти:

- професійну підготовку та етику у веденні бухгалтерського обліку;
- роль професійних організацій у стандартизації та розвитку обліку;
- гнучкість системи обліку в умовах економічної нестабільності та ступінь адаптації до змін;
- наявність механізмів швидкого впровадження змін у законодавстві та облікових стандартах;
- врахування міжнародного досвіду для вдосконалення системи обліку.

Ці характеристики формують основу для створення бази даних економічного капіталу, яка відображає реальну фінансову стійкість суб'єкта господарювання та його здатність ефективно використовувати ресурси.

У контексті різноманітних економічних та соціальних криз інтереси інвесторів змінюються, що потребує додаткових доказів для впевненості у економічній та управлінській інвестиційній стратегії. Насамперед це обумовлено зростаючою потребою у прозорості та достовірності фінансової інформації, яка дозволяє оцінювати стабільність підприємств, їх здатність адаптуватися до зовнішніх змін та забезпечувати стійке зростання в умовах невизначеності. Інвестори все більше орієнтуються на показники довгострокової ефективності, такі як рентабельність інвестицій, рівень корпоративного управління, дотримання принципів сталого розвитку та управління ризиками. Зокрема, нефінансова звітність, що включає

оцінку екологічного, соціального та управлінського впливу (ESG), стає одним із ключових інструментів для підтвердження надійності інвестиційної стратегії.

Крім того, додаткові докази можуть включати впровадження аналітичних інструментів для прогнозування ризиків, таких як сценарний аналіз та стрес-тестування, що дозволяють оцінити стійкість бізнес-моделей у різних умовах. Використання сучасних технологій, зокрема великих даних та штучного інтелекту, сприяє підвищенню точності прогнозів і обґрунтованості управлінських рішень, що зміцнює довіру інвесторів та забезпечує відповідність їх інтересів новим реаліям глобальної економіки.

Якість бухгалтерської інформації є важливим елементом для довіри інвесторів, тому що вона забезпечує точне, достовірне та повне відображення фінансового стану підприємства, його результатів діяльності та перспектив розвитку. Інвестори приймають рішення на основі фінансових звітів, тому прозорість і відповідність цієї інформації міжнародним стандартам, таким як МСФЗ, є ключовими для оцінки ризиків та можливостей.

Висока якість бухгалтерської інформації мінімізує ризик недостовірних даних, які можуть спотворювати реальний стан справ, що особливо важливо в умовах економічної невизначеності та глобальної конкуренції. Чіткість, своєчасність і релевантність інформації дозволяють інвесторам прогнозувати майбутню рентабельність, оцінювати фінансову стійкість і аналізувати ефективність управління підприємством. Крім того, якісна бухгалтерська інформація формує основу для дотримання принципів корпоративного управління, сприяє зниженню асиметрії інформації між керівництвом компанії та зовнішніми стейкхолдерами, а також підвищує загальний рівень фінансової дисципліни. Це створює додаткові переваги для залучення інвестицій, покращує репутацію компанії та сприяє довгостроковому партнерству з інвесторами.

Під впливом економічної кризи ретроспективні компоненти, які матеріалізуються в обліковій інформації, що передається у формі фінансових звітів, коригуються в перспективному контексті шляхом впровадження механізмів прогнозування, адаптації оцінок активів та зобов'язань до поточних економічних умов, а також уточнення розкриття інформації, яка враховує потенційні ризики. Це включає використання сучасних методів обліку, таких як переоцінка вартості активів з урахуванням зміни ринкових умов, створення додаткових резервів для покриття можливих втрат та деталізацію приміток до звітності для забезпечення повного уявлення про стан підприємства.

Крім того, перспективний контекст коригується шляхом застосування сценарного аналізу, який дозволяє врахувати вплив різних варіантів розвитку подій на фінансові результати, а також інтеграції елементів нефінансової звітності, зокрема показників сталого розвитку та управління ризиками. Особлива увага приділяється оцінці ліквідності та платоспроможності, що дає можливість прогнозувати майбутню здатність підприємства виконувати свої зобов'язання. Такі

коригування сприяють підвищенню довіри стейкхолдерів до фінансових звітів, забезпечуючи їх актуальність у мінливих економічних умовах, та створюють основу для розробки адаптивних управлінських стратегій у періоди криз.

Запровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та дотриманням цих стандартів вплинуло на підвищення прозорості та порівнянності фінансової звітності на міжнародному рівні, що дозволяє компаніям ефективніше залучати інвестиції та розширювати свою діяльність на глобальних ринках. Це забезпечує стандартизоване представлення фінансових даних, зменшуючи інформаційну асиметрію між підприємствами та їх зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори та регулятори. Завдяки застосуванню міжнародних стандартів, компанії можуть більш чітко та точно відображати фінансовий стан і результати своєї діяльності, що покращує процес прийняття рішень як на рівні внутрішнього управління, так і з боку зовнішніх стейкхолдерів. Окрім того, ці стандарти сприяють інтеграції національних економік у глобальні фінансові системи, створюючи умови для стабільності та довіри на міжнародних ринках капіталу.

Дотримання міжнародних стандартів також дозволяє знижувати транзакційні витрати, оскільки скорочується необхідність в адаптації облікових процедур для кожної країни чи ринку. Це створює додаткові можливості для міжнародних компаній та сприяє розвитку транснаціональних корпорацій, що функціонують у різних юрисдикціях. Крім того, запровадження міжнародних стандартів допомагає у забезпеченні високого рівня корпоративного управління та зменшенні ризиків, пов'язаних з фінансовими махінаціями чи неправильними оцінками.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Значущість проблеми інформаційного забезпечення складних управлінських механізмів і процесів тісно переплітається з формуванням системи економічної безпеки аграрних підприємств. Трансформацію обліку визначено в триєдності мети, методології та організації обліку, які, поєднуючись, зумовлюють необхідність модифікації завдань бухгалтерського обліку, що впливають на рівень економічної безпеки підприємств. Такий підхід сприятиме зростанню конкурентних переваг і сталому розвитку як підприємств на мікрорівні та національної економіки держави на макрорівні.

Нарешті, узгоджені підходи до бухгалтерського обліку сприяють зменшенню інформаційної асиметрії між різними учасниками ринку, покращуючи якість прийняття управлінських рішень, а також забезпечують дотримання принципів економічної справедливості та сталого розвитку. Основними обліковими інструментами досягнення глобальних цілей розвитку є стандарти фінансової звітності, що забезпечують прозорість та уніфікацію облікових даних, які необхідні для моніторингу та оцінки прогресу в досягненні сталого розвитку. Зокрема, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) дозволяють забезпечити єдиний підхід до

відображення економічних операцій, сприяючи порівнянності результатів на рівні підприємств, галузей та країн.

Також важливими інструментами є системи нефінансової звітності, такі як звіти про сталий розвиток (Sustainability Reports), які відображають вплив підприємств на соціальне, економічне та екологічне середовище. Впровадження таких стандартів, як GRI (Global Reporting Initiative), дозволяє компаніям оцінювати та звітувати про досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР), визначених ООН.

Іншим важливим обліковим інструментом є інтегрована звітність, яка поєднує фінансові та нефінансові показники, забезпечуючи комплексний підхід до управління ресурсами та оцінки довгострокового впливу діяльності організацій. У поєднанні з сучасними цифровими технологіями, такими як блокчейн та автоматизовані системи обліку, ці інструменти сприяють забезпеченню достовірності даних та їх оперативності, що є ключовим для ефективного досягнення глобальних цілей розвитку.

Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо розробку нормативно-драйверних моделей, заснованих на бухгалтерських даних, використання даних моделей під час планування уніфікованої структури аналітики, яка також базується на бухгалтерських даних і забезпечить якісне планування та аналіз у режимі реального часу і, як наслідок, моніторинг релевантних ризиків аграрного бізнесу.

Список використаних джерел

1. Schroeder R. G., Clark M. W., Cathey J. M. Financial Accounting Theory and Analysis. 13th ed. Wiley, 2019. 672 p.
2. Lee T. A. Financial Reporting and Corporate Governance. 1st ed. Wiley, 2007. 376 p.
3. Anthony R., Govindarajan W. Accounting. 13th ed. Mc Graw Hill India, 2013.
4. Krugman P. The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008. Random House Audio, 2008. 191 p.
5. Tirole J. The Theory of Corporate Finance. Princeton University Press, 2006. 656 p.
6. North D. C. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge University Press, 1990. 159 p.
7. Mayer-Schönberger V., Cukier K. Big Data : A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think. HarperAudio, 2022.
8. Brynjolfsson E., McAfee A. The Second Machine Age : Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company, 2016. 336 p.
9. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. Crown Currency, 2017. 192 p.
10. Stiglitz J. Globalization and Its Discontents. W.W. Norton & Company, 2017. 528 p.

11. ESG rating of capital's effect on firms' financing sources : a case study of Asian companies / Sh. Shalbayeva et al. *Access to science, business, innovation in the digital economy*. 2024. 5(1). P.102-124.
[https://doi.org/10.46656/access.2024.5.1\(7\)](https://doi.org/10.46656/access.2024.5.1(7)).
12. Kryukova I., Zamlynskyi V., Vlasenko T., Architecture of corporate reporting on the sustainable development of business entities in the agrarian sector as a tool of sustainable agri-management. *Ekonomika APK*. 2023. Vol. 30, № 2. P. 38-48. DOI: 10.32317/2221-1055.202302038.
13. Tinbergen J. *Economic Policy : Principles and Design*. North Holland Publishing Company, 1966.
14. Fukuyama F. *The Origins of Political Order*. Farrar, Straus and Giroux, 2012. 608 p.
15. Carmen R., Kenneth R. *This Time Is Different : Eight Centuries of Financial Folly*. Princeton University Press, 2011. 512 p.
16. Taleb N. N. *The Black Swan : The Impact of the Highly Improbable*. 2nd ed. Random House Trade Paperbacks, 2010. 444p.
17. Keynes J. M. *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Wordsworth Editions Ltd, 2017. 576 p.
18. Bernanke B. *Essays on the Great Depression*. Princeton University Press, 2024. 352 p.
19. Gray S. J. *International Accounting and Multinational Enterprises*. 5th ed. Wiley, 2001. 480 p.
20. Shiller R. *Irrational Exuberance*. Princeton University Press, 2016. 392 p.
21. Kindleberger C. *Manias, Panics, and Crashes : A History of Financial Crises*. 8th edition. Palgrave Macmillan, 2023. 672 p.
22. Epstein G. A. *Financialization and the World Economy*. Edward Elgar Publishing, 2006. 456 p.
23. AICPA *Audit and Accounting Guide*. 1st ed.. Wiley, 2020. 768 p.
24. *Wiley 2022 Interpretation and Application of IFRS Standards*. 1st ed. Wiley, 2022. 999 p.
25. Rossouw G., Sison A. *Global Perspectives on Ethics and Corporate Governance*. Palgrave Macmillan, 2006. 240 p.
26. Гнатєва Т. М., Фурса В. А., Гнатенко Є. П. Економічна сутність та роль фінансового планування в системі управління підприємством. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Т.8, №2. С. 69-75. URL: <http://ujae.org.ua/ekonomichna-sutnist-ta-rol-finansovogo-planuvannya-v-systemi-upravlinnya-pidpryyemstvom/>.
27. Жук В. М., Василішин С. І., Замлинський В. А. Професія бухгалтера в управлінні підприємством та його економічною безпекою : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 180 с.

28. Замлинський В. А., Волошина О. В., Степаненко С. В. Облікова політика і економічна безпека в системі управління підприємством. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9, №1. С. 56-61.

29. Замлинський В. А., Герецький Р. В., Фірса Д. Р., Степаненко С. В. Посилення економічної безпеки через концепцію zero waste у сталому бізнесі. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Т. 8, №4. С. 139-149. URL: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-4-22>.

30. Жук В., Замлинський В., Дяченко О. Роль бухгалтерського обліку у становленні економічної науки. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. № 318(3). С. 29-33. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-318-3-4>.

31. Жук В. М., Замлинський В. А., Найда А. В. Облік та звітність в інформаційному забезпеченні аграрної політики : шанси від громадянського суспільства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Т. 8, №2. С. 52-58.

32. Замлинський В. А., Волошина О. В., Степаненко С. В. Облікова політика і економічна безпека в системі управління підприємством. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9, №1. С. 56-61.

33. Zhuk V., Bezdushna Y., Shenderivska Y. Organizational and Methodical Approaches to the Introduction of Mass Damage Assessment. *Oblik i finansi, Institute of Accounting and Finance*. 2024. Issue 3. P. 64-74.

34. Василішин С. І. Обліково-аналітичне забезпечення в системі ризиків та загроз економічної безпеки аграрних підприємств України : монографія. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 419 с.

35. Hryniavskiy S., Zhuk V. Information Sources and Stages of Strategic Analysis. *Oblik i finansi*. 2024. 1(103). P. 102-109. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1\(103\)-102-109](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1(103)-102-109).

36. Villiers C., Maroun W. Sustainability Accounting and Integrated Reporting. 1st ed. Routledge, 2017. 182 p.

37. Eccles R., Krzus M. The Integrated Reporting Movement : Meaning, Momentum, Motives, and Materiality. 1st ed. Wiley, 2014. 336 p.

References

1. Schroeder, R. G., Clark, M. W., & Cathey, J. M. (2019). *Financial Accounting Theory and Analysis* (13th ed.). Wiley.

2. Lee, T. A. (2007). *Financial Reporting and Corporate Governance*. (1st ed.). Wiley.

3. Anthony, R., & Govindarajan, W. (2013). *Accounting*. (13th ed.). Mc Graw Hill India.

4. Krugman, P. (2008). *The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008*. Random House Audio.

5. Tirole, J. (2006). *The Theory of Corporate Finance*. Princeton University Press.
6. North, D. C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University Press.
7. Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2022). *Big Data: A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think*. HarperAudio.
8. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2016). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. W.W. Norton & Company.
9. Schwab, K. (2017). *The Fourth Industrial Revolution*. Crown Currency.
10. Stiglitz, J. (2017). *Globalization and Its Discontents*. W.W. Norton & Company.
11. Shalbayeva, Sh., Ismailov, T., Mitkov, M., Zamlynska, O., Khachatrian, V., & Stratiichuk, V. (2024). ESG rating of capital's effect on firms' financing sources: a case study of Asian companies. *Access to science, business, innovation in the digital economy*. 5(1), 102-124.
[https://doi.org/10.46656/access.2024.5.1\(7\)](https://doi.org/10.46656/access.2024.5.1(7))
12. Kryukova, I., Zamlynskyi, V., & Vlasenko, T., (2023). Architecture of corporate reporting on the sustainable development of business entities in the agrarian sector as a tool of sustainable agri-management. *Ekonomika APK*, 30, 2, 38-48. doi: 10.32317/2221-1055.202302038
13. Tinbergen, J. (1966). *Economic Policy: Principles and Design*. North Holland Publishing Company.
14. Fukuyama, F. (2012). *The Origins of Political Order*. Farrar, Straus and Giroux.
15. Carmen, R., & Kenneth, R. (2011). *This Time Is Different: Eight Centuries of Financial Folly*. Princeton University Press.
16. Taleb, N. N. (2010). *The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable*. (2th ed.). Random House Trade Paperbacks.
17. Keynes, J. M. (2017). *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Wordsworth Editions Ltd.
18. Bernanke, B. (2024). *Essays on the Great Depression*. Princeton University Press.
19. Gray, S. J. (2001). *International Accounting and Multinational Enterprises*. (5th ed.). Wiley.
20. Shiller, R. (2016). *Irrational Exuberance*. (3th ed.). Princeton University Press.
21. Kindleberger, C. (2023). *Manias, Panics, and Crashes: A History of Financial Crises*. (8th ed.). Palgrave Macmillan.
22. Epstein, G. A. (2006). *Financialization and the World Economy*. Edward Elgar Publishing.
23. *AICPA Audit and Accounting Guide*. (2020). (1st ed.). Wiley.

24. *Wiley 2022 Interpretation and Application of IFRS Standards*. (2022). (1st ed.). Wiley.
25. Rossouw, G., & Sison, A. (2006). *Global Perspectives on Ethics and Corporate Governance*. Palgrave Macmillan.
26. Hnatieva, T. M., Fursa, V. A., & Hnatenko, E. P. (2023). The economic essence and role of financial planning in the enterprise management system. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 8, 2, 69–75. <http://ujae.org.ua/ekonomichna-sutnist-ta-rol-finansovogo-planuvannya-v-systemi-upravlinnya-pidpryyemstvom/> [in Ukrainian].
27. Zhuk, V. M., Vasylishyn, S. I., & Zamlynskyi, V. A. (2023). The profession of an accountant in the management of an enterprise and its economic security. Kyiv: NNC "IAE" [in Ukrainian].
28. Zamlynskyi, V. A., Voloshina, O. V., & Stepanenko, S. V. (2024). Accounting policy and economic security in the enterprise management system. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9, 1, 56–61 [in Ukrainian].
29. Zamlynskyi, V. A., Heretskyi, R. V., Fursa, D. R., & Stepanenko, S. V. (2023). Strengthening economic security through the concept of zero waste in sustainable business. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 8, 4, 139–149. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-4-22> [in Ukrainian].
30. Zhuk, V., Zamlynskyi, V., Dyachenko, O. (2023). The role of accounting in the development of economic science. Herald of Khmelnytskyi National University. *Economic Sciences*, 318(3), 29-33. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-318-3-4> [in Ukrainian].
31. Zhuk, V. M., Zamlynskyi, V. A., & Naida, A. V. (2023). Accounting and reporting in the information provision of agrarian policy: chances from civil society. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 8, 2, 52-58 [in Ukrainian].
32. Zamlynsky, V. A., Voloshina, O. V., & Stepanenko, S. V. (2024). Accounting policy and economic security in the enterprise management system. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9, 1, 56-61 [in Ukrainian].
33. Zhuk, V., Bezdushna, Y., & Shenderivska, Y. (2024). Organizational and Methodical Approaches to the Introduction of Mass Damage Assessment. *Oblik i finansi, Institute of Accounting and Finance*, 3, 64-74.
34. Vasylishyn, S. I. (2020). *Cloud-analytical security in the system of risks and the threat to economic security of agricultural enterprises in Ukraine*. Kharkiv: Drukarnia Madryd [in Ukrainian].
35. Hryniavskyi, S., & Zhuk, V. (2024). Information Sources and Stages of Strategic Analysis. *Oblik i finansi*, 1(103), 102-109. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1\(103\)-102-109](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1(103)-102-109)
36. Villiers, C., & Maroun, W. (2017). *Sustainability Accounting and Integrated Reporting*. (1st ed.). Routledge.

37. Eccles, R., & Krzus, M. (2014). *The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality*. (1st ed.). Wiley.

Надходження рукопису до журналу: 12.12.2024

Прийнято до друку рукопис після рецензування: 20.12.2024

Дата публікації: 26.12.2024